

KÜTÜPHANECİ

Serkan Aktaş

KÜTÜPHANECİ
Serkan Aktaş

Genel Yayın Numarası: 394
ISBN: 978-605-72653-8-8
1. Basım, Ağustos 2023

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.©2023
Efl©2023

Bu kitabın tüm hakları saklıdır.
Herhangi bir şekil ya da yöntemle çoğaltılamaz.
Sertifika No: 45550

Genel Yayın Yönetmeni: Serenay Dıraz
Grafik Tasarım: Ferhat Önder

Baskı ve Cilt:
Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Ticaret Anonim Şirketi
Beytepe Köy Yolu No.3 Bilkent, Çankaya/Ankara
Telefon: 0312 266 44 10
Sertifika Nu.: 46519

EFİL YAYINEVİ

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.
Bağcılar Mahallesi Şemsettin Günaltay Caddesi 283. Sokak Ata Apartmanı
No: 9/7 06670 Çankaya/Ankara Türkiye
Tel : (+90) 312 442 52 10
GSM : (+90) 541 232 00 46

www.efilyayinevi.com • [instagram.com/efilyayinevi](https://www.instagram.com/efilyayinevi) • twitter.com/efilyayinevi

“En iyi film kendisini defalarca izletebilen filmdir.”

Serkan Aktaş

İÇİNDEKİLER

Sözlük	9
Önsöz	11
Giriş	13
Amaç	17
Yöntem	18
Kapsam	19

Birinci Bölüm

Filmsel Hikaye Anlatmada Karakterin Önemi

1. KARAKTER YARATMAK	20
1.1. Karakter ve Psikoloji	23
1.2. Karakter Yazımın Önemi	25
1.3. Senaryonun Evrenselliği	28
1.4. Modern Yalnızlık ve Sinema	30
1.5. Yalnızlık Üzerine Filmler	33
1.5.1. Türk Sinemasında Yalnızlık Filmleri	34
1.5.1.1. Anayurt Oteli (1986)	34
1.5.1.2. Uzak (2002)	36
1.5.1.3. Saç (2010)	38
1.5.1.4. Yeraltı (2012)	39
1.5.2. Dünya Sinemasında Yalnızlık Filmleri	41
1.5.2.1. Red Desert - Kızıl Çöl (1964)	41
1.5.2.2. Ali: Korku Ruhu Kemirir/Angst essen Seele auf . (1974)	43
1.5.2.3. Professione: reporter/Yolcu (1974)	45
1.5.2.4. The Tenant - Kiracı (1976)	47
1.5.2.5. Taksi Driver (1976)	48

1.5.2.6. Paris, Texas (1984)	49
1.5.2.7. Üç Renk - Mavi (1993)	51
1.5.2.8. Naked (1993)	53
1.5.2.9. Chungking Express (1994).....	54
1.5.2.10. Eternity And A Day - Sonsuzluk ve Bir Gün (1998).....	56
1.5.2.11. Tony Takitani (2004)	58
1.5.2.12. Eternal Sunshine of the Spotless Mind (2004)	59
1.5.2.13. Alacakaranlıktaki Işıklar - Lights in the Dusk (2006).....	60
1.5.2.14. Into the Wild (2007)	61
1.5.2.15. Her - Aşk (2014).....	62
1.5.2.16. Gerçek Sevgili - Lars and the Real Girl (2007)	64
1.5.2.17. Melancholia (2011)	65

İkinci Bölüm

Yapım Süreci

Filmin Ortaya Çıkışı

2. Yapım	70
2.1. Film Hakkında Genel Bilgiler	70
2.1.1. Karakterler.....	71
2.1.2. Sinopsis	73
2.1.3. Tretman – Genişletilmiş Öykü	75
2.1.4. Senaryo	88
2.1.5. Mekan	117
2.1.6. Oyuncular.....	120
2.2. Yapım Ekibi.....	126
2.3. Ekipman	127

2.4. Bütçe	129
2.5. Çekimlerin Gerçekleştirilmesi	130
2.6. Çekim Senaryosu	132
2.7. Set Fotoğrafları	172
2.8. Yapım Sonrası	175
2.8.1. Kurgu.....	175
2.8.2. COLOR (Renk Düzenlenmesi).....	176
2.8.3. Split Screen (Ekranı İkiye Bölme) Efekt.....	176
2.8.4. Müzik	176
2.8.5. Ses Efektleri, Ses Tasarımı ve Final Mix	177
Sonuç	178
Kaynakça	181
Özgeçmiş	187
Filmografi.....	188
Kütüphaneci Kısa Filminin Aldığı Ödüller	189

Resimler Listesi

Resim 1 Mazhar	120
Resim 2 İkiz.....	120
Resim 3 Pantomim Sanatçısı.....	121
Resim 4 Sahaf Hulki.....	122
Resim 5 Ece	122
Resim 6 Recep.....	123
Resim 7 Balıkçı	124
Resim 8 Sokrat	125
Resim 9 Oturma odası sahnesi	172
Resim 12 Kumkapı sahnesi	173
Resim 13 Galata köprüsü sahnesi	173
Resim 14 Sahaflar Çarşısı kitapçı sahnesi	174
Resim 15 Kütüphane sahnesi	174

SÖZLÜK

Christopher Vogler: Yazar, senaryo, karakter yaratmak sözcükleri yan yana getirildiğinde çağımızın en ünlü ismidir. Twentieth Century Fox, Disney gibi başlıca Hollywood film şirketleri için çalışan tecrübeli bir öykü danışmanıdır.

Psikoloji: İnsan davranışlarının doğasını anlamaya çalışan bir bilim dalıdır. Psikoloji ve sinemanın hedeflerinde farklı noktalar olsa da karmaşık insan davranışını bilimsel ve sanatsal yönden inceleme konusunda ortada buluşur.

Sinema: Lajos Egri'nin altını çizdiği karmaşık insan davranışını farklı özellikleriyle perdeye yansıtan bir sanat dalıdır. Psikoloji ve sinemanın hedeflerinde farklı noktalar olsa da karmaşık insan davranışını bilimsel ve sanatsal yönden inceleme konusunda ortada buluşur.

Yabancılaşma: İnsanlarla birlikte olma ama kesilip, atılmışlık ve tam anlamıyla iletişim kuramama durumudur. Bununla beraber soyutlamada, kendinizden başka konuşacağınız kimse yoktur.

Konstantin Stanislavski: Rus tiyatro kuramcısı ve uygulayıcısıdır. Sadece tiyatro değil, senaryo, öykü ve roman yazarlarının da yıllardır başucu kitapları arasında yer alan dünyaca ünlü “Bir Karakter Yaratmak” isimli eserin yazarıdır.

Martin Scorsese: *Akademi Ödülü, BAFTA, Altın Küre* gibi önemli film festivallerinde ödül sahibi; ama daha çok yalnızlık temasını işleyen “Taxi Driver” filmiyle tanınan çağımızın en ünlü film yönetmeni ve yapımcısıdır.

Federico Garcia Lorca: Şiirin büyük ustası İspanyol Şair, tiyatro oyun yazarı aynı zamanda ressam, piyanist ve bestecidir.

ÖNSÖZ

Danışman hocam Prof. Dr. Oğuz Makal'a teşvik ve desteklerinden ötürü takdir ve teşekkürlerimi sunuyorum. Kendileri olmasaydı bu eser tamamlanamazdı. Kıymetli yorumları ve bahisleri, bu gölü meydana getiren nehirlerdir.

Kendileriyle faydalı ve önemli tartışmalar yaptığım, çeşitli geri bildirim ve eleştiriler aldığım Prof. Burak Buyan'a ve Prof. Celal Oktay Yalın'a da teşekkür ederim.

Çalışmanın uygulama sürecinde yardımlarını esirgemeyen filmin yapım ekibine de çok teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans, Sinema Akademisi ve Sanatta Yeterlik/Doktora programları boyunca bilgi ve tecrübeleriyle bana sanat ve artistik yolda ve akademik yolda yürüme şevki kazandıran tüm hocalarıma da çok teşekkür ederim.

Çalışmalarım boyunca maddi manevi destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan aileme de çok teşekkür ederim.

Bütün dostlarıma da çok teşekkür ederim.

Serkan Aktaş

GİRİŞ

“Sürekli konuşmak iletişim kurmak değildir”

(*Sil Baştan/Eternal Sunshine of the Spotless Mind*)

Sil Baştan filminin bir sahnesinde de “bence çocuklar ne kadar yalnız olduğunu anlamıyorlar” diyalogu geçer. Son yılların çoğu filmi, *Anomalisa* (2015) filminde olduğu gibi insanlarla yakın ilişki kuramayan, ilgisiz ve heyecansız bir adamken, kaldığı otelde duyduğu sesle tekrar hayata bağlanan bir insana dönüşen ya da *Bir Konuşabilse/Lost in Translation* (2003) filmindeki gibi, kim olduğunu keşfedince yalnızlığı kıran ya da Spike Lee’in yönettiği *25. Saat/25th Hour* (2002) filmi gibi her gün bir yirmi beşinci saate ihtiyaç duyan insanları anlatmak için salonlarda yerini alır.

Manolya/Magnolia (1999), *Kış Uykusu* (2014), *Sanal Hayatlar/Disconnect* (2012), *Julieta* (2016) gibi filmler sıralanmaya devam edilirse, tüm bu filmler farkındalıkları, iç yolculukları, içimizde sakladıklarımızı ortaya çıkarmak için yapılmaktadır ve bir bakıma “cinematographic” bir tür oluşturmaya da izleyicinin ilgisini hak etmektedir.

“Kütüphaneci” filminin kaynağında iletişimsizlik-yalnızlık konusunda 1976 yapımı Martin Scorsese’nin çektiği *Taxi Driver*’ın etkisi vardır. Çünkü Iannucci’e göre (2005); Vietnam Savaşı’ndan bir kahraman olarak dönmeyen, unutulmayacak karakteri taksi şoförü Travis, persona’sına ulaşmakta başarısız bu insanın hikayesi hafızalarda hep canlı ve saklı kalmıştır (s. 162).

Yönetmeni Alejandro González Iñárritu olan *Babil* (2006) filmindeki “*Sınır deyince düşünsel bir kavram yerine, mekanlardan söz ederiz. Gerçek sınırların içimizde olduğuna inanıyorum.*” repliği ise, “Kütüphaneci” filminin karakterine yol gösterecektir.

O kendi içindeki sınırları kırmak için bir yandan şiirin büyük ustası Federico Garcia Lorca’yı ancak kendi dilinde okunursa keşfedilebileceğine inanarak İspanyolca öğrenmek için uğraşır, diğer yandan kendi dilinin başka diller tarafından saldırıya uğradığı ya da uğrayacağı endişesini, bu iç sıkıntısını yaşar.

Dil, bizlere verilebilecek en önemli hediyelerden biri olarak kabul edilir, çevremizdeki insanlarla, her yerde kültürlerin ve toplulukların bu en önemli bağı eksildiğinde veya bittiğinde bu bağ kopacak ve yerine aynı değerde bir şey de konulamayacaktır. Kütüphaneci’yi bu endişe, korkuya götüren neden belki böyle açıklanabilir.

Ve şüphesiz çevremizdeki insanlarla sürdürülen ilişkilerden kaynaklanan, şiddetli acılara odaklanmanın altını çizen *Sil Baştan/Eternal Sunshine of the Spotless Mind* filmindeki gibi bir şansı daha elde etme imkanı yoktur. Hatırlanacağı gibi öfkeyle başlayan, zaman geçtikçe ve sıra yaşanan güzel şeylere gelince, filmin kahramanı Joel sildirme işleminden pişmanlık duymuş, kendi üzerindeki müdahaleyi durdurmak istemiştir. Ama toplumların böyle bir şansı yoktur, Kütüphaneci'nin karakteri alttan alta bu endişeyi de yaşayacaktır.

“Kütüphaneci” filminin öyküsü yazılırken bu yaklaşımlardan yola çıkılarak, izleyici ile birlikte bazı değerlerin öneminin hatırlanması sağlanmaya çalışılmıştır.

Babil filminde geçen bir diyalogdaki gibi *bizi ayıran değil, bizi birleştiren duygular üzerine bir film olması tercih edilmiştir*. Bu amaçla anlatı bir roman gibi bölümlere ayrılmış, zaman zaman ekran ikiye bölünerek ‘kahraman’ onun farklı bir yansıması/görüntüsü olan ‘kişilik’ ile yüzleştirilmiş, bu nedenle hikayede iki Mazhar-görüntüsü- yer almıştır. Ama sonuçta ayrılan her şey temada birleşmiştir.

Rapor “Kütüphaneci” tez filminin bu sürecini ortaya koymaktadır.

Şüphesiz günümüzde, modern insanın, yüz yüze iletişimden ziyade iletişim teknolojileri ve sosyal medya (fa-

cebook, twitter, instagram vb.) ile aracılanmış iletişim biçimini kullanarak yalnızlaşması ile ilgili filmler de yapılmaktadır, örneğin 'Her' gibi. Bu tür filmler "Kütüphaneci" filminin esin kaynağı olmasa da, yardımcı olduğu için raporda söz edilmiştir.

AMAÇ

Bu tez filminde kahraman (Mazhar) bir yandan şiirin büyük ustası Federico Garcia Lorca'yı ancak kendi dilinde okursa keşfedebileceğine inanarak İspanyolca okumak için uğraşır, diğer yandan kendi dilinin başka diller tarafından saldırıya uğradığı ya da uğrayacağı endişesini taşır, bu iç sıkıntısına işsizliğin de eklenmesiyle artan bir yalnızlığı yaşar.

Sonuçta toplumsal çevrenin kahramanın bilinç/iç dünyasını nasıl etkilediği, bulunduğu sıkışmışlıktan kurtulma çabası bu kurmaca filmde anlatılmak istenmiştir.

YÖNTEM

İçerikle ilişkilendiren bir başka konu “anlatı/dil”dir.

Bu nedenle yöntem olarak, iki farklı kurgu tekniğini; “epizodik anlatım” ve “split screen/ekranı ikiye bölme” tekniği, bir araya getirilmiştir. Böylece öykünün içeriğine/kahramanın içinde bulunduğu duruma/tinselliğe ya da bir başka deyişle “ikilemi”ne, aynı zamanda karakter/kişilik çatışmasına vurgu yapılmıştır.

Öykünün yaratım sürecinde kahramanın dünyasındaki düşünceler, duygular ve arayışlar gerçeklik içerisinde anlatılmış, ancak izleyicinin yaşananları sorgulayabilmesi için de kahramanla özdeşleşmesi istenmemiştir. Asıl istenen karakterin içinde olduğu “durum”un fark edilmesidir.

Öte yandan, Brecht estetiğinin temel ögesi olan epizodik anlatımdan esinlenilmiş, sahneler bu düşünce ile bölünmüştür.

KAPSAM

Bu tez filminin öykü ve anlatımında özgünlüğü sağlayacak, düşünce-tema aşamasından senaryoya ön çalışmalar, öncesinde mekan araştırmaları yapılmış ve diyaloglara da özen gösteren bir senaryo ortaya konmuştur.

Oyuncu seçiminden müzik yapımcısına profesyonel bir tutum izlenerek görüşme ve anlaşmalar çekimden önce yapılmıştır.

Film, her aşamasıyla profesyonel bir çalışmanın sonucu olarak tamamlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

FİLMSEL HİKAYE ANLATMADA KARAKTERİN ÖNEMİ

1. KARAKTER YARATMAK

“Yazarın bilincinden çıkıp başka bilinçlerle çarpışan fikirler, yazara geri dönen yeni dalgaları tetikler. Bu şekilde yeni düşünceler oluşur ve bu böyle sürüp gider.”

Christopher Vogler

“Bir Karakter Yaratmak” adındaki, Rus tiyatro kuramcısı ve uygulayıcısı Konstantin Stanislavski’nin bu kitabı sadece tiyatro ile ilgilenenlerin değil, senaryo, öykü ve roman yazarlarının da yıllardır başucu kitapları arasında yer almıştır. Konstantin Stanislavski bu eserinde sanat ve bir ‘sanat olarak oyunculuk’ üzerine “Stanislavski metodu” diye bilinen ve oyunculuk eğitiminde temel bu yaklaşımını meraklılarına açıklar. Kitabında aktardığı metodundan şu şekilde söz eder: “Bu, hemen üstünüze geçirip sahneye çıkabileceğiniz hazır bir kostüm veya tek yapmanız gerekenin ilgili sayfayı ve tarifi bulmak ol-

duğu bir yemek kitabı değildir. Hayır, bu sistem/metod, tamamıyla bir yaşam biçimidir.”

Macar asıllı, 1930’ların New York City kentinde “Egri Yazma Okulu”nu kuran Lajos Egri’nin *Piyes Yazma Sanatı* adlı kitabı dünyanın birçok ülkesinin tiyatro okullarında temel kitap olarak kullanılmaktadır. Lajos Egri yazarı, öyküyü ve izleyiciyi yaşamın canlı birer parçası olarak görmekte, senaryoyu üç cümlede özetleyebilirse (üç cümle kuralı) yazarın doğru olduğunu söylemektedir.

Lajos Egri “Piyes Yazma Sanatı” eserinde insanı çok bilinmeyenli bir fonksiyon olarak tanımlamaktadır. 1979’a kadar Amerika başta olmak üzere bir çok ülkede “Senaryo” yazmak için kaynak olan bu kitap, hikaye anlatımında en önemli şeyin olay değil karakter olduğunu, karakterin psikolojik durumu olduğunu savunmaktadır (Field, 2006).

Psikoloji, insan davranışlarının doğasını anlamaya çalışan bir bilim dalıdır. Sinema ise Lajos Egri’nin altını çizdiği karmaşık insan davranışını farklı özellikleriyle perdeye yansıtan bir sanat dalıdır. Psikoloji ve sinemanın hedeflerinde farklı noktalar olsa da karmaşık insan davranışını bilimsel ve sanatsal yönden inceleme konusunda ortada buluşur.